

Համարը ՀՕ-96-Ն
Տիպը Օրենք
Սկզբնաղբյուրը ՀՀՊՏ 2005.06.15/37(409) Հոդ.653
Ընդունող մարմինը ՀՀ Ազգային ժողով
Ստորագրող մարմինը ՀՀ Նախագահ
Վավերացնող մարմինը
Ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը 15.09.2005

Տեսակը Հիմնական
Կարգավիճակը Գործում է
Ընդունման վայրը Երևան
Ընդունման ամսաթիվը 03.05.2005
Ստորագրման ամսաթիվը 02.06.2005
Վավերացման ամսաթիվը
Ուժը կորցնելու ամսաթիվը

ՀՀ ՕՐԵՆՔԸ ՋՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒՅԹՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

Օ Ր Ե Ն Ք Ը

Ընդունված է 2005 թվականի մայիսի 3-ին

ՋՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒՅԹՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Գ Լ ՈՒ Խ 1

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 1. Օրենքի նպատակը

Սույն օրենքի նպատակը ներկայում և ապագայում մարդու բարեկեցության, հանրապետության սոցիալ-տնտեսական համակարգի զարգացման, տնտեսական և էկոլոգիական կարիքները բավարարելու համար անհրաժեշտ քանակի, ռեժիմի և որակի ջրային ռեսուրսների մատչելիության ապահովումն է:

Հոդված 2. Օրենքի կարգավորման առարկան

Սույն օրենքով սահմանվում են Հայաստանի Հանրապետության ջրային օրենսգրքի 15-րդ հոդվածի պահանջներից բխող՝ ջրի ազգային քաղաքականության հիմնադրույթները հետևյալ ուղղություններով.

- 1) ջրային ռեսուրսների կայուն կառավարում.
- 2) ջրային ռեսուրսների օգտագործման և պահպանության գերակայություններ.
- 3) ջրային ռեսուրսի հաշվառում և գնահատում.
- 4) ջրային ռեսուրսների առաջարկի և պահանջարկի ձևավորում.
- 5) ջրավազանային կառավարման հետ կապված հարաբերություններ:

Հոդված 3. Ջրի ազգային քաղաքականության հիմնադրույթների մասին օրենքի օրենսդրական հիմքերը

Ջրի ազգային քաղաքականության հիմնադրույթների մասին օրենսդրությունը բաղկացած է Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությունից, Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերից, Հայաստանի Հանրապետության ջրային օրենսգրքից, այլ օրենքներից ու իրավական ակտերից:

Եթե Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով սահմանված են այլ նորմեր, քան նախատեսված են սույն օրենքով, ապա գործում են միջազգային պայմանագրերի նորմերը:

Հոդված 4. Օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները

Սույն օրենքում օգտագործվում են հետևյալ հասկացությունները.

**ջրային ռեսուրսների կայուն կառավարում`** այնպիսի կառավարում, որն ապահովում է մարդկանց, ներկա և ապագա սերունդների հիմնական կարիքները, բարեկեցության բարելավումն ու ջրաէկոհամակարգերի պահպանումը` չվտանգելով ազգային ջրային պաշարը.

ջրային ռեսուրսների թափանցիկ և մասնակցային կառավարում` ջրային ռեսուրսների, ջրային համակարգերի այնպիսի կառավարում, որոնց վերաբերյալ որոշումների ընդունման գործընթացը բաց է և տեսանելի հասարակության բոլոր խավերի համար և հասանելի է նրանց մասնակցությունը այդ գործընթացին.

մարդկանց հիմնական կարիքներ` մարդու գոյատևման և կենցաղի առաջնային նվազագույն կարիքները բավարարելու համար անհրաժեշտ քանակի և պահանջվող որակի ջուր.

ռիսկերի կարգավորում` ռիսկի հայտնաբերման, վերլուծության, գնահատման, դիտարկման և հակադարձման կարգավորման խնդիրներին ուղղված քաղաքականության, ընթացակարգի և միջոցառումների համակարգված իրականացում:

Հոդված 5. Օրենքի խնդիրները

Սույն օրենքի խնդիրներն են`

- 1) ապահովել ջրային ռեսուրսների մատչելիության գնահատման, ազգային ջրային պաշարի բնութագրման, ջրային ռեսուրսների առաջարկի և պահանջարկի ձևավորման գործընթացի իրականացումը.
- 2) սահմանել ջրային ռեսուրսների օգտագործման գերակայությունները.
- 3) ներդնել ջրավազանային կառավարման սկզբունքները, կազմել ջրավազանային կառավարման պլանները և նախապատրաստել Ջրի ազգային ծրագրի հիմքերը:

Հոդված 6. Ջրի ազգային քաղաքականության սկզբունքները

Ջրի ազգային քաղաքականությունը ապահովում է հետևյալ սկզբունքների իրականացումը.

- 1) բնակչության հիմնական կենսական կարիքների ապահովումը.
- 2) ներկա և ապագա սերունդների լիարժեք կենսագործունեության համար անհրաժեշտ ջրային ռեսուրսներով ապահովումը (քանակ և որակ).
- 3) բնակչության կենցաղային կարիքները բավարարելու համար անհրաժեշտ քանակի և պահանջվող որակի ջրապահանջի ապահովումը.
- 4) բնակչության հատկապես սոցիալապես անապահով խավի հիմնական կարիքները բավարարելու համար անհրաժեշտ քանակի և պահանջվող որակի ջրի մատչելիության ապահովումը.
- 5) բնակչության մեջ ջրի խնայողաբար օգտագործման վերաբերմունքի դաստիարակումը և ձևավորումը, ջրի խնայողաբար օգտագործման խրախուսման տնտեսական և ֆինանսական մեխանիզմների մշակումը և կիրառումը.
- 6) «առաջարկն է ձևավորում պահանջարկը» սկզբունքի կիրառումը.
- 7) ելնելով պահանջարկից` ջրային ռեսուրսների կարգավորման խնդիրների ձևավորումը (ներառյալ` ջրամբարների զարգացումը).
- 8) երկրի զարգացման շահերից բխող տարբերակված և ճկուն սակագնային քաղաքականության մշակումը և կիրառումը.
- 9) Սևանա լճի` որպես սոցիալական, տնտեսական, բնապահպանական արժեքների և բնության մշակութային ժառանգության, պահպանությունն ու վերականգնումը.
- 10) ջրային ռեսուրսների աղտոտման նվազեցման փուլային միջոցառումների մշակումը և կիրառումը` ելնելով ջրավազանի նշանակությունից.
- 11) շրջակա միջավայրի էկոլոգիական հավասարակշռության ապահովումը.
- 12) «աղտոտողն է վճարում» և «օգտագործողն է վճարում» մեխանիզմի կիրառումը.

13) ջրային ռեսուրսների պահպանության, կառավարման և օգտագործման ոլորտներում մարդկային և տեխնոլոգիական հզորությունների զարգացման ապահովումը.

14) ջրային ռեսուրսների օգտագործման և ջրային ավազան վնասակար նյութերի ու միացությունների արտանետման համար վճարների գանձումից հավաքագրված գումարների մասնահանման միջոցով ջրային ռեսուրսների կայուն կառավարմանն աջակցող գործողությունների իրականացման համապատասխան ֆինանսական հենքի ապահովումը և ոլորտում առկա բնապահպանական հիմնախնդիրների լուծումը.

15) պետական ջրային կադաստրի վարման ապահովումը.

16) անդրասահմանային ջրային ռեսուրսների կառավարման գործընթացում միջազգային ընդունված պարտավորությունների կատարման և համագործակցության զարգացման ապահովումը.

17) ջրի ազգային քաղաքականության ոլորտում օրենքով սահմանված կարգով տեղեկատվության մատչելիության ապահովումը:

Հոդված 7. Ջրային ռեսուրսների կառավարման սկզբունքները

Ջրային ռեսուրսների կառավարումն ապահովում է հետևյալ սկզբունքների իրականացումը.

- 1) ջրային ռեսուրսների համապարփակ կառավարման գիտական հիմնավորվածությունը.
- 2) Հայաստանի Հանրապետության ջրային օրենսգրքով սահմանված գնագոյացման կարգավորման, խթանման և այլ չափանիշների կիրառումը.
- 3) ռիսկերի կարգավորման կիրառման ապահովումը.
- 4) բնապահպանական, մշակութային, սոցիալական և տնտեսական արժեքների համալիր գնահատմամբ ջրային ռեսուրսների կառավարման իրականացումը.
- 5) ջրային ռեսուրսների ազատ հոսքի կուտակումը և տեղափոխումը արհեստական ջրամբարների ու պատվարների կառուցմամբ.
- 6) Հայաստանի Հանրապետության բնակավայրերում իրավական ակտերով սահմանված նորմերին և ստանդարտներին համապատասխանող որակով հետզհետե շուրջօրյա ջրամատակարարման ապահովումը.
- 7) ջրային ռեսուրսների և ջրային համակարգերի թափանցիկ և մասնակցային կառավարումը, ինչպես նաև գեղեցիկ և քաղաքականության սկզբունքների իրականացումը.
- 8) ջրավազանային կառավարման մակարդակով ջրային ռեսուրսների ջրառատության, ինչպես նաև ջրային ռեսուրսների սպառողական և ոչ սպառողական արժեքների հիման վրա ջրային ռեսուրսների բաշխման, վերաբաշխման և գնագոյացման ապահովումը.
- 9) անդրասահմանային ջրային ռեսուրսների և ջրահոսքերի կառավարումը:

Հոդված 8. Ջրի ազգային ծրագրի մշակման սկզբունքները

1. Ջրի ազգային ծրագրի (այսուհետ՝ Ծրագիր) ներկայացնում է ջրային ռեսուրսների և ջրային համակարգերի առաջարկվող կառավարման կարճաժամկետ ծրագիրը, նախագծերի և ծրագրերի նկարագրությունները, ծախսերն ու օգուտները և դրանց բաշխվածությունը:

2. Ծրագիրը ներկայացնում է ջրային ռեսուրսների և ջրային համակարգերի առաջարկվող կառավարման միջնաժամկետ ծրագիրը, հաշվարկելի նախագծային և ծրագրային նկարագրությունները, ծախսերն ու օգուտները և դրանց բաշխվածությունը:

3. Ծրագրում ներկայացվում են ջրային ռեսուրսների և ջրային համակարգերի ու կարճաժամկետ, միջնաժամկետ և երկարաժամկետ (մինչև 15 տարի) նախատեսվող բոլոր միջոցառումները:

4. Ծրագրի կատարման վերաբերյալ ամենամյա հաղորդումը ներառում է՝

- 1) նախորդ տարում Ծրագրի իրականացման ընթացքը և արդյունքները.
- 2) Ծրագրի կառավարման և օպերատիվ ռազմավարության իրականացման շարունակելիության նպատակահարմարությունը.
- 3) Ծրագրի նոր բաղադրիչներ նախաձեռնելու, ինչպես նաև դրանում փոփոխություններ կատարելու մասին առաջարկությունները:

Հոդված 9.

Ջրային ռեսուրսների գնահատումը

Ջրային ռեսուրսների գնահատումն իրականացվում է ջրային ռեսուրսի որակի, քանակի, ձևի և բաշխվածության ամբողջական գույքագրմամբ՝ Հայաստանի Հանրապետության ջրային օրենսգրքի և դրանից բխող իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան:

Ջրային ռեսուրսների վերագնահատումն իրականացվում է պարբերաբար՝ առնվազն 5 տարին մեկ:

Ջրային ռեսուրսների ամբողջական կամ մասնակի գնահատումը կարող է իրականացվել նաև Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կամ համապատասխանաբար ջրօգտագործողի պահանջով՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով:

Ջրային ռեսուրսների գնահատման մեխանիզմները սահմանված կարգով սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

Հոդված 10. Ջրային ռեսուրսների առաջարկի ձևավորումը

Ջրային ռեսուրսների գնահատման, վերագնահատման և ազգային ջրային պաշարի ու բնապահպանական (էկոլոգիական) թողքերի հաշվարկման արդյունքների հիման վրա ձևավորվում է ջրի առաջարկը:

Գ Լ ՈՒ Խ 3

ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ՊԱՀԱՆՋԱՐԿԸ

Հոդված 11. Ջրային ռեսուրսների պահանջարկի գնահատման և ձևավորման ընթացակարգը

1. Հայաստանի Հանրապետության ջրային ռեսուրսների պահանջարկի գնահատումն իրականացնում է ջրային ռեսուրսների պահպանության և կառավարման պետական լիազոր մարմինը՝ Հայաստանի Հանրապետության ջրային օրենսգրքով և իրավական այլ ակտերով՝ հիմք ընդունելով «առաջարկն է թելադրում պահանջարկը» սկզբունքը:

2. Ջրային ռեսուրսների պահանջարկը ձևավորում է ջրային ռեսուրսների պահպանության և կառավարման պետական լիազոր մարմինը՝ Ծրագրի հիման վրա:

Հոդված 12. Ջրային ռեսուրսների պահանջարկի գնահատման բաղադրիչները

1. Ջրային ռեսուրսների պահանջարկի գնահատումը ներառում է, սակայն չի սահմանափակում հետևյալ ջրօգտագործումները (քանակ և որակ).

- 1) տնտեսական-կենցաղային, կենսական.
- 2) գյուղատնտեսական.
- 3) արդյունաբերական.
- 4) ձկնաբուծական.
- 5) ռեկրեացիոն.
- 6) էներգետիկ՝ էլեկտրաէներգիայի արտադրություն և սարքավորումների հովացում. ատոմային էլեկտրակայաններ.
- 7) միջազգային պարտավորություններ անդրասահմանային ջրային ռեսուրսների վերաբերյալ.
- 8) ջրային ռեսուրսների կուտակումներ:

2. Ջրային ռեսուրսների պահանջարկի գնահատումը ընդգրկում է՝

- 1) ջրօգտագործման նպատակը, ջրապահանջի հիմնավորումը, ջրօգտագործման զարգացման հեռանկարը.
- 2) պահանջվող ջրի քանակը, ռեժիմը, ջրառի վայրը.
- 3) պահանջվող ջրի որակը.
- 4) ջրօգտագործումից ջրային ռեսուրսներին պատճառված աղտոտվածությունը:

Գ Լ ՈՒ Խ 4

Հոդված 13. Ջրային ռեսուրսների օգտագործման և պահպանության գերակայությունները

1. Ջրային ռեսուրսների պահպանության և կայուն կառավարման նպատակով ընդհանուր առաջարկի պահանջարկի գնահատումից ստացված արդյունքների հիման վրա ջրային ռեսուրսների բաշխումը ջրօգտագործողների միջև ըստ առաջնահերթության իրականացվում է հետևյալ գերակա ուղղություններով՝ ըստ հերթականության.

1) ազգային ջրային պաշար՝ բնակչության հիմնական կարիքները բավարարելու, ջրի անբավարարության հետևանքով հիվանդությունները նվազեցնելու ու կանխարգելելու և ջրային էկոհամակարգերը պահպանելու համար անհրաժեշտ քանակի և որակի վերականգնվող ջրային ռեսուրսների պահպանում և օգտագործում.

2) ավանդական՝ ջրահոսքի հունի սահմաններում պատմական, ոչ արդյունահանման նպատակով ջրերի օգտագործում.

3) ջրային ռեսուրսների օգտագործում՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության և միջազգային պայմանագրերի համաձայն.

4) կենցաղային՝ մարդկանց կուլտուր-կենցաղային ջրապահանջի կարիքները բավարարելու համար ջրօգտագործում.

5) գյուղատնտեսական՝ ռոռզման, արտավայրերի ջրարբիացման, անասնապահության և այլ ոչ արդյունաբերական ջրապահանջի կարիքները բավարարելու համար.

6) էներգետիկ՝ էներգիայի արտադրության ջրապահանջի կարիքները բավարարելու համար.

7) արդյունաբերական՝ ջուր արտադրական գործընթացներում.

8) ռեկրեացիոն օգտագործում՝ ջուր մարզական, սիրողական ձկնորսության, լողի, նավարկության և գեղագիտական վայելքի համար.

9) հակաերաշտային միջոցառումներ՝ երաշտներից վնասները նվազագույնի հասցնելու համար:

2. Ջրերի բաշխում չի կարող տեղի ունենալ, եթե այն վնաս է հասցնում ազգային ջրային պաշարին:

Հոդված 14. Արտակարգ իրավիճակների հետ կապված առանձնահատկությունները

1. Ջրային ռեսուրսների մատչելիության հետ կապված արտակարգ իրավիճակներում ջրային ռեսուրսների օգտագործման սահմանափակումն իրականացվում է սույն օրենքի 13-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4-9-րդ կետերով սահմանված՝ ջրային ռեսուրսների օգտագործման և պահպանության գերակայությունների փոփոխությամբ՝ հակառակ հերթականությամբ:

2. Ջրային ռեսուրսների քանակի և (կամ) որակի փոփոխության հետ կապված արտակարգ իրավիճակների դեպքում ջրօգտագործողներին ավելի ցածր, բայց դեռևս պիտանի որակի ջրային ռեսուրսներ են ապահովում այլընտրանքային աղբյուրներից:

Գ Լ ՈՒ Խ 5

ՋՐԱՎԱԶԱՆԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Հոդված 15. Ջրային ռեսուրսների ռազմավարական կառավարումը

1. Ջրային ռեսուրսների համապարփակ կառավարման նպատակով Հայաստանի Հանրապետության ջրային ռեսուրսների կառավարման ռազմավարության հիմքում ընկած են ջրավազանային կառավարման կայացումն ու զարգացումը:

2. Ջրավազանային կառավարման մարմինների կողմից կազմվող ջրավազանային կառավարման պլանները ներառում են տվյալ ջրավազանի

1) քարտեզագրման տվյալները.

2) տրված ջրօգտագործման թույլտվությունների վերաբերյալ տվյալները.

3) ջրային և առափնյա էկոհամակարգերի մասին տվյալները.

4) հիդրոտեխնիկական կառուցվածքների վերաբերյալ տվյալները.

5) բնական ջրային ռեսուրսներից ջրառի և հեռացվող կեղտաջրերի վերաբերյալ տվյալները.

6) տարածքում արգելված կամ որոշ սահմանափակումներով գործունեության տեսակների ցանկը:

3. Ջրավազանային կառավարման պլանները կազմվում են՝ ղեկավարվելով սույն օրենքով և սահմանված գերակայություններով, Ծրագրով՝ հաշվի առնելով տվյալ ջրավազանի առանձնահատկությունները:

4. Ջրավազանային կառավարման պլանները կազմելու գործընթացում հասարակության մասնակցությունը սպասելովում է հասարակական լսումներ և քննարկումներ կազմակերպելու, զանգվածային լրատվության միջոցներով այդ մասին տեղեկություններ հաղորդելով:

Գ Լ ՈՒ Խ 6

ԵԶՐԱՓՍԿԻՉ ԴՐՈՒՅԹ

Հոդված 16. Եզրափակիչ դրույթ

Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակումից երեք ամիս հետո:

**Հայաստանի Հանրապետության
Նախագահ**

Ռ. Քոչարյան

2005 թ. հունիսի 2
Երևան
ՀՕ-96-Ն